

προσεγγίσεις / κρίση στη Γερμανία

ΣΤΟΝ αντίποδα

■ του Κώστα Μελά

Οικονομολόγου Πανεπιστημιακού

Το πώς θα εξελιχθούν τα πολιτικά ζητήματα στη Γερμανία αποτελεί την πραγματική ανησυχία που θέτει σε υψηλό συναγερμό τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και τις κύριες κυβερνήσεις της Ε.Ε. Επειδή η νίκη του AfD στη Σαξονία επηρεάζει πρωτίστως τη γερμανική καγκελαρία και το κόμμα του καγκελάριου, το CDU. Και κατά συνέπεια, το ΕΔΚ, την κύρια πολιτική ομάδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι φόβοι αφορούν τις επιπτώσεις στην κυβέρνηση Μερτς και, πάνω απ' όλα, τι θα αποφασίσουν οι Χριστιανοδημοκράτες σχετικά με τον ηγέτη τους. Υπάρχουν, για την ώρα, τρεις φόβοι.

Το πώς θα εξελιχθούν τα πολιτικά ζητήματα στη Γερμανία αποτελεί την πραγματική ανησυχία που θέτει σε υψηλό συναγερμό τους ευρωπαϊκούς θεσμούς και τις κύριες κυβερνήσεις της Ε.Ε. Επειδή η νίκη του AfD στη Σαξονία επηρεάζει πρωτίστως τη γερμανική καγκελαρία και το κόμμα του καγκελάριου, το CDU. Και κατά συνέπεια, το ΕΔΚ, την κύρια πολιτική ομάδα στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο. Οι φόβοι αφορούν τις επιπτώσεις στην κυβέρνηση Μερτς και, πάνω απ' όλα, τι θα αποφασίσουν οι Χριστιανοδημοκράτες σχετικά με τον ηγέτη τους. Υπάρχουν, για την ώρα, τρεις φόβοι.

Ο πρώτος είναι ίσως ο πιο άμεσος. Η Γερμανία θα αυξήσει τις αρνήσεις σε πολλά από τα θέματα που συζητούνται στις Βρυξέλλες, ξεκινώντας από τον επόμενο πολυετή προϋπολογισμό. Και το γεγονός ότι το Βερολίνο είναι εναντίον της οποιασδήποτε αύξησής του είναι πολύ πιθανό να παραλύσει την Ε.Ε.

Ο δεύτερος αφορά την πιθανή «αποτίμηση των δυνατοτήτων» του καγκελάριου από το CDU και το ΕΔΚ. Εάν η επανεκλογή του για τις εκλογές του 2029 αμφι-

Το ζήτημα Μερτς θα μπορούσε να προκύψει τις επόμενες εβδομάδες

σβητηθεί, η νομοθετική σύνοδος ουσιαστικά θα έχει τελειώσει – στη Γερμανία, αλλά και στις Βρυξέλλες. Και η συζήτηση που εκτυλίσσεται στο Ευρωπαϊκό Λαϊκό Κόμμα δεν αποκλείει καθόλου αυτή την πιθανότητα.

Ο τρίτος είναι επικίνδυνος και εκρηκτικός. Συζητείται μόνο σε ορισμένα γραφεία των θεσμικών οργάνων της ΕΕ. Η κρίση της κυβέρνησης Μερτς. Μια πιθανότητα που θεωρείται μακρινή και εξαιρετικά απίθανη. Αλλά το απλό γεγονός ότι μια «πτώση» δεν αποκλείεται, ισοδυναμεί με μια μικρή επανάσταση στις ευρωπαϊκές «συνήθειες». Όλοι αναμένουν τις εξελίξεις. Αλλά η ένταση είναι αισθητή.

★★★

Οι εκλογές σε ένα μικρό κρατίδιο, το οποίο αντιστοιχεί σε λιγότερο από το 2% του γερμανικού ΑΕΠ, και 3% του γερμανικού πληθυσμού, θα είχαν περιορισμένη σημασία αν δεν υπήρχαν το μέγεθος και οι επιπτώσεις της νίκης του AfD. Στο άμεσο μέλλον, η προσοχή των παρατηρητών επικεντρώνεται στις 20 Σεπτεμβρίου, όταν ένα άλλο κρατίδιο της πρώην Γερμανικής Λαϊκής Δημοκρατίας, το Μεκλεμβούργο-Δυτική Πομερανία (Mecklenburg-Vorpommern) επιστρέφει στις κάλπες εν μέσω ενός σκηνικού όπου το κόμμα της Βάιντελ ευνοείται στις δημοσκοπήσεις. Δύο συνεχόμενες νίκες σε διάστημα δύο εβδομάδων θα εντείνουν την πίεση στο CDU, το οποίο ήδη αντιμετωπίζει μείωση της υποστήριξης και μια όχι ασυνήθιστη εσωτερική συζήτηση σχετικά με τη σκοπιμότητα διατήρησης του «φράγματος Brandmauer», ακόμη και ενόψει ολοένα και πιο άνισα εκλογικά αποτελέσματα. Ο όρος Brandmauer (που μεταφράζεται κυριολεκτικά ως «τείχος προστασίας» ή «αντιτυρική ζώνη») αναφέρεται στην άτυπη αλλά αυστηρή πολιτική συμφωνία των παραδοσιακών δημοκρατικών κομμάτων της Γερμανίας να μην συνεργάζονται, να μην σχηματίζουν κυβερνητικούς συνασπισμούς και να μην προχωρούν σε κοινοβουλευτικές συμφωνίες με την

ακροδεξιά, και συγκεκριμένα με το κόμμα AfD.

Ήδη, στελέχη της τοπικής Χριστιανοδημοκρατικής Ένωσης (CDU) στο Μεκλεμβούργο-Δυτική Πομερανία έχουν αρχίσει να εκφράζουν δημόσια αμφιβολίες για τη σκοπιμότητα του απόλυτου αποκλεισμού (Nach Sachsen-Anhalt-Debakel: CDU in MV rüttelt an Brandmauer, www.ostsee-zeitung.de/politik/regional/nach-sachsen-anhalt-debakel-cdu-in-mv-ruettelt-an-brandmauerZ5MNQLC3VRB4FERYGOSO4OzZ4A.html)

Αυτό δεν είναι μικρό ερώτημα: Για πόσο καιρό μπορεί να κρατήσει ένα cordon sanitaire εναντίον ενός κόμματος που, εκλογή με την εκλογή, παύει να αποτελεί εξαίρεση για να περιοριστεί και γίνεται η πιο δημοφιλής επιλογή; Είναι ένα δίλημμα που η Γερμανία μοιράζεται τώρα με άλλες ευρωπαϊκές χώρες, όπου η ριζοσπαστική δεξιά αναπτύσσεται εκμεταλλευόμενη την δυσπιστία προς τις άρχουσες τάξεις και τα παραδοσιακά κόμματα, τη δυσαρέσκεια με το ζήτημα της μετανάστευσης και τη στάσιμη οικονομία.

Βεβαίως αυτό το δίλημμα μάλλον με ψευτοδίλημμα ομοιάζει δεδομένου ότι σε σειρά ευρωπαϊκών χωρών η λεγόμενη άκρα δεξιά κυβερνά

ή έχει κυβερνήσει σε συνασπισμό με κόμματα που ανήκουν στον πολιτικό χώρο του ΕΔΚ (Ιταλία, Αυστρία, Ολλανδία, Φινλανδία, Εσθονία, Κροατία...).

★★★

Δεν είναι τυχαίο ότι το μήνυμα του AfD, το οποίο είχε ήδη συγκεντρώσει σχεδόν το 21% των ψήφων σε εθνικό επίπεδο στις γενικές εκλογές του 2025, κερδίζοντας μια σημαντική κοινοβουλευτική ομάδα στην Bundestag, απηχεί αυτό των ακροδεξιών ηγετών από το Λονδίνο μέχρι το Παρίσι, οι οποίοι αντιμετωπίζουν παράπονα παρόμοια με αυτά της Γερμανίας. Έτσι, με τις εκλογές να έχουν προγραμματιστεί σε αρκετές χώρες τον επόμενο χρόνο, η νίκη στο Μαγδεμβούργο κινδυνεύει να γίνει τόσο προάγγελος όσο και εγχειρίδιο οδηγιών.

Τα παραδοσιακά κόμματα της Γερμανίας αναζητούν –έστω και με κάποια καθυστέρηση– τον τρόπο αντίδρασης. Πάντα υπάρχουν τα περιθώρια κάποιας αντίδρασης... Όμως δύσκολα μπορεί να ανατραπεί μια πολύ συγκεκριμένη τάση που διαμορφώνεται στο εκλογικό σώμα... Zeitgeist γαρ...

Ωστόσο, τους επόμενους μήνες

επικεινται σημαντικές εκλογικές αναμετρήσεις σε κρίσιμες χώρες της Ε.Ε.: την Ιταλία, τη Γαλλία, την Ισπανία και την Πολωνία. Οι καιροί ου μενετοί για την Ε.Ε. Ο αδύναμος κρίκος του πλανητικού συστήματος των θεωρούμενων μεγάλων δυνάμεων φαίνεται ότι θα υποστεί τις συνέπειες της αδυναμίας του.

Ούτε η πρόσφατη ανακάλυψη του «ιδανικού εχθρού» εκτός των συνόρων, προφανώς δεν μπορεί να την κρατήσει στο μονοπάτι που έχουν χαράξει οι καθεστωτικές ευρωπαϊκές αρχηγείες δεδομένου ότι αυτή η επιλογή φαίνεται ότι δεν λειτουργεί στο εσωτερικό μέτωπο.

Όμως οι συνέπειες για την Ε.Ε. των μελλοντικών εξελίξεων στη Γερμανία, δεδομένου του ρόλου της, προφανώς θα πρέπει να οδηγήσει σε βαθύ αναστοχασμό και έντονο προβληματισμό.

Υ.Γ.: Το να ηττηθεί ένα κακό με την επικράτηση ενός μεγαλύτερου κακού ουσιαστικά δεν λύνει κανένα πρόβλημα. Η περίπτωση Τραμπ είναι παραδειγματική... Προφανώς όμως το σημερινό «πνεύμα των καιρών» επικρατεί και «η Κουκουβάγια της Αθηνάς πετάει πάντα το σούρουπο».